

॥ śrīnakhastutiḥ ॥

pāntvasmān puruhūtavairibalavanmātaṅgamādyadghaṭā-
-kumbhōccādrivipāṭanādhikapaṭu pratyēka vajrāyitāḥ |
śrīmatkaṅṭhīravāsyapratatasunakharā dāritārātīdūra-
-pradhvastadhvāntaśāntapravitatamanasā bhāvitā bhūribhāgaiḥ || 1 ||

lakṣmīkānta samantatō:’pi kalayan naivēśitustē samam
paśyāmyuttamavastu dūrataratōpāstaṁ rasō yō:’ṣṭamaḥ |
yadrōṣōtkara dakṣa nētra kuṭīla prāntōtthitāgni sphurat
khadyōtōpama visphulingabhasitā brahmēśaśakrōtkarāḥ || 2 ||

॥ vāyu stutiḥ ॥

śrīmadviṣṇvaṅghriniṣṭhātiḡuṅagurutamaśrīmadānandatīrtha-
-trailōkyācāryapādōjjvalajalajalasatpāmsavō:’smān punantu |
vācām yatra praṇētrī tribhuvanamahitā śāradā śāradēndu-
-jyōtsnābhadrasmitaśrīdhavalitakakubhā prēmabhāraṁ babhāra || 1 ||

utkaṅṭhākunṭhakōlāhalajavavijitājasrasēvānuvṛddha-
-prājñātmajñānadhūtāndhatamasasumanōmauliratnāvalīnām |
bhaktyudrēkāvagādhapraghaṭanasadhaṭātkārasaṅghṛṣyamāṇa-
-prāntaprāgryāṅghripīṭhōtthitakanakarajaḥpiñjarāñjitāśāḥ || 2 ||

janmādhipyādhyupādhipratihatīvirahaprāpakāṇām ḡuṅānām
agryāṅāmarpakāṇām ciramuditacidānandasandōhadānām |
ētēśāmēṣa dōṣapramuṣitamanasām dvēṣiṅām dūṣakāṇām
daityānāmārtimandhē tamasi vidadhatām samstave nāsmi śaktaḥ || 3 ||

asyāviṣkartukāmaṁ kalimalakaluṣē:’smin janē jñānamārgam
vandyam candrēndrarudradyumaṇiphaṇivayōnāyakādyairihādyā |
madhvākhyam mantrasiddham kimuta kṛtavatō mārutasyāvatāram
pātāram pāramēṣṭyam padamapavipadaḥ prāpturāpannapuṁsām || 4 ||

udyadvidyutpracaṅḡām nijarucinikaravyāptalōkāvakāśō
bibhradbhīmō bhujē yō:’bhyuditadinakarābhāṅgadāḡhya prakāṅḡḡē |
vīryōddhāryām gadāgryāmayamiha sumatīm vāyudēvō vidadhyāt
adhyātmajñānanētā yativaramahitō bhūmibhūṣāmaṇirmē || 5 ||

saṁsārōttāpanityōpaśamadasadayasnēhahāsāmbupūra-
-prōdyadvidyānavadyadyutimaṇikiraṇaśrēṇisampūritāśaḥ |
śrīvatsāṅkādhivāsōcitatarasaralaśrīmadānandatīrtha-
-kṣīrāmbhōdhirvibhindyādbhavadanabhimataṁ bhūri mē bhūtihētuḥ || 6 ||

mūrdhanyēṣō:’ñjalirmē dṛḍhataramiha tē badhyatē bandhapāsa-
-cchētrē dātrē sukhānām bhajati bhuvi bhaviṣyadvidhātrē dyubhartrē |
atyantaṁ santataṁ tvaṁ pradiśa padayugē hanta santāpabhājā-
-masmākāṁ bhaktimēkām bhagavata uta tē mādhavasyātha vāyōḥ || 7 ||

sābhrōṣṇābhīśuśubhraprabhamabhaya nabhō bhūribhūbhṛdvibhūti-
-bhrājīṣṇurbhūṛbhūṇām bhavanamapi vibhō:’bhēdi babhrē babhūvē |
yēna bhrūvibhramastē bhramayatu subhṛśaṁ babhruvaddurbhṛtāsān
bhrāntirbhēdāvabhāsastviti bhayamabhibhūrbhōkṣyatō māyibhikṣūn || 8 ||

yē:’mum bhāvaṁ bhajantē suramukhasujanārādhitāṁ tē tṛtīyaṁ
bhāsantē bhāsuraistē saharacalitaiścāmaraiścāruvēṣāḥ |
vaikuṇṭhē kaṅṭhalagnasthiraśucivilasatkāntitāruṇyalīlā-
lāvaṇyāpūrṇakāntākucabharasulabhāślēśasammōdasāndrāḥ || 9 ||

ānandānmandamandā dadati hi marutaḥ kundamandāranandyā-
-vartāmōdān dadhānā mṛdupadamuditōdgītakaiḥ sundarīṇām |
vṛndairāvandyamuktēndvahimagumadanāhīndradēvēndrasēvyē
maukundē mandirē:’sminnaviratamudayanmōdinām dēvadēva || 10 ||

uttaptā:’tyutkaṭatviṭ prakāṭakaṭakaṭadhvānasaṅghaṭ-ṭanōdya-
-dvidyudvyūḍhasphuliṅgaprakaravikiraṇōtkvāthitē bādhitāṅgān |
udgāḍham pātyamānā tamasi tata itaḥ kiṅkaraiḥ paṅkilē tē
paṅktirgrāvṇām garimṇā glapayati hi bhavadvēṣiṇō vidvadādyā || 11 ||

asminnasmadgurūṇām haricaraṇaciradhyānasanmaṅgalānām
yuṣmākāṁ pārśvabhūmim dhṛtaraṇaraṇikasvargisēvyām prapannaḥ |
yastūdāstē sa āstē:’dhibhavamasulabhaklēśanirmūkamasta-
-prāyānandaṁ kathañcinna vasati satataṁ pañcakaṣṭhē:’tikaṣṭhē || 12 ||

kṣut kṣāmān rūkṣaraṣṭōradakharanakharakṣuṇṇavikṣōbhitākṣā-
-nāmagnānāndhakūpē kṣuramukhamukharaiḥ pakṣibhirvikṣatāṅgān |
pūyāṣṇmūtraviṣṭhākṛmikulakalilē tatkṣaṇakṣiptaśaktyā-
-dyastravrātārditāmstvadviṣa upajihatē vajrakalpā jalūkāḥ || 13 ||

mātarmē mātariśvan pitaratulagurō bhrātariṣṭāptabandhō
svāmin sarvāntarātmannajara jarayitarjanmamṛtyāmayānām |
gōvindē dēhi bhaktim bhavati ca bhagavannūrjitām nirmittām
nirvyājām niścalām sadguṇagaṇabṛhatim śāsvatīmāśu dēva || 14 ||

viṣṇōrattyuttamatvādakhilaguṇagaṇaistatra bhaktim gariṣṭhām
āśliṣṭē śrīdharābhyāmamumatha parivārātmanā sēvakēṣu |
yaḥ sandhattē viriñcaśvasanavihagapānantarudrēndrapūrvē-
-ṣvādhyāyamstāratamyam sphuṭamavati sadā vāyurasmadgurustam || 15 ||

tattvajñān muktibhājāḥ sukhayisi hi gurō yōgyatātāratamyā-
-dādatsē miśrabuddhimstridivanirayabhūgōcarān nityabaddhān |
tāmistrāndhādikākhyē tamasi subahulam duḥkhayasyanyathājñān
viṣṇōrājñābhirittham śṛtiśatamitihāsādi cākaraṇayāmaḥ || 16 ||

vandē: 'ham tam hanūmāniti mahitamahāpauruṣō bāhuśālī
khyātastē: 'gryō: 'vatāraḥ sahita iha bahubrahmacaryādīdharmaiḥ |
sasnēhānām sahasvānaharaharaitam nirdahan dēhabhājām
amhōmōhāpahō yaḥ sṛḥhayati mahatim bhaktimadyāpi rāmē || 17 ||

prākpañcāsatsahasrairvyavahitamahitam yōjanaiḥ parvatam tvaṁ
yāvatsañjīvanādyauśadhanidhimadhikaprāṇa laṅkāmanaiṣiḥ |
adrākṣīdutpatantam tata uta girimutpāṭayantam grhītvā
yāntam khē rāghavānghrau praṇatamapi tadaikakṣaṇē tvām hi lōkaḥ || 18 ||

kṣiptaḥ paścātsatsalīlam śatamatulamātē yōjanānām sa ucca-
-stāvadvistāravamścāpyupalalava iva vyagrabuddhyā tvayā: 'taḥ |
svasvsthānasthitātisthiraśakalaśilājālasamślēṣanaṣṭa-
-chchēdāṅkaḥ prāgīvābhūt kapivaravapuṣastē namaḥ kauśalāya || 19 ||

dr̥ṣṭvā duṣṭādhipōraḥ sphuṭitakanakasadvarma ghr̥ṣṭāsthikūṭam
niṣpiṣṭam hāṭakādriprakaṭataṭatāṭākātīśaṅkō janō: 'bhūt |
yēnā: 'jau rāvaṇāripriyanaṭanapaṭurmuṣṭiriṣṭam pradēṣṭum
kim nēṣṭē mē sa tē: 'ṣṭāpadakataṭatitkōṭibhāmṛṣṭakāṣṭhaḥ || 20 ||

dēvyādēśapraṇītidṛḥṇaharavarāvadhyaṛakṣōvighātā-
-dyāsēvōdyaddayārdraḥ sahabhujamakarōdrāmanāmā mukundaḥ |
duṣprāpē pāramēṣṭhyē karatalamatulam mūrdhivinyasya dhanyam
tanvanbhūyaḥ prabhūtapraṇayavikasitābjēkṣaṇastvēkṣamāṇaḥ || 21 ||

jaghnē nighnēna vighnō bahulabalabakadhvaṁsanādyēna śōca-
-dviṣrānukrōśapāśairasuvidhṛtisukhasyaikacakrājanānām |
tasmai tē dēva kurmaḥ kurukulapatayē karmaṇā ca praṇāmān
kirmīraṁ durmatīnām prathamamatha ca yō narmaṇā nirmamātha || 22 ||

nirmṛdnannatyayatnaṁ vijaravara jarāsandhakāyāsthisandhīn
yuddhē tvaṁ svadhvarē vā paśumiva damayan viṣṇupakṣadviḍīśam |
yāvatpratyakṣabhūtaṁ nikhilamakhabhujarṁ tarpayāmāsithāsau
tāvatyā: 'yōji tṛptyā kimu vada bhagavan rājasūyāśvamēdhē || 23 ||

kṣvēlākṣīṇāt-ṭahāsam tava raṇamarihannudgadōddāmabāhōḥ
bahvakṣauhiṇyanīkakṣapaṇasunipuṇaṁ yasya sarvōttamasya |
śuśrūṣārthaṁ cakartha svayamayamatha saṁvaktumānandatīrtha-
-śrīmannāmansamarthastvamapi hi yuvayōḥ pādapadmaṁ prapadyē || 24 ||

dṛghyantīm hṛdṛham mām dṛtamanila balāddrāvayantīmavidyā-
-nidrām vidrāvya sadyōracanapaṭumathā: 'pādyā vidyāsamudra |
vāgdēvī sā suvidyādraviṇada viditā draupadī rudrapatnyā-
-dudriktā drāgabhadrādrahayatu dayitā pūrvabhīmā: 'jñayā tē || 25 ||

yābhyām śuśrūṣurāsīḥ kurukulajananē kṣatraviṣrōditābhyām
brahmabhyām bṛmhitābhyām citasukhavapuṣā kṣṇanāmāspadābhyām |
nirbhēdābhyām viśēśādvivacanaviṣayābhyāmamūbhyāmubhābhyām
tubhyām ca kṣēmadēbhyaḥ sarisijavilasallōcanēbhyō namō: 'stu || 26 ||

gacchan saugandhikārthaṁ pathi sa hanumataḥ pucchamacchasya bhīmaḥ
prōddhartum nāśakatsa tvamumuruvapūṣā bhīṣayāmāsa cēti |
pūrṇajñānaujasōstē gurutama vapuṣōḥ śrīmadānandatīrtha
krīḍāmātraṁ tadētat pramadada sudhiyām mōhaka dvēṣabhājām || 27 ||

bahvīḥ kōṭīraṭīkaḥ kuṭalakataumatīnutkaṭāṭōpakōpān
drākca tvaṁ satvaratvāccaraṇada gadayā pōthayāmāsithārīn |
unmathyātathyamithyātvavacanavacanānutpathasthāmstathā: 'nyān
prāyacchaḥ svapriyāyai priyatamakusumaṁ prāṇa tasmai namastē || 28 ||

dēhādutkrāmitānāmadhipatirasatāmakramādvakrabuddhiḥ
kruddhaḥ krōdhaikavaśyaḥ krimiriva maṇimān duṣkṛtī niṣkriyārtham |
cakrē bhūcakramētya krakacamiva satām cētasah kaṣṭāśāstraṁ
dustarkaṁ cakrapāṇērguṇagaṇavirahaṁ jīvatām cādhiḥkṛtya || 29 ||

tadduṣprēkṣānusārātkatipayakunarairādr̥tō:’nyairviṣṣṭō
brahmā:’ham̐ nirguṇō:’ham̐ vitathamidamiti hyēṣa pāṣaṇḍavādaḥ |
tadyuktyābhāṣajālaprasaraviṣatarūddāhadakṣapramāṇa-
-jvālāmālādharāgniḥ pavana vijayatē tē:’vatārastr̥tīyaḥ || 30 ||

ākrośantō nirāśā bhayabharavivaśasvāśayāśchinnadarpā
vāśantō dēśanāśasviti bata kudhiyām̐ nāśamāśādaśā:’śu |
dhāvanto:’ślīlaślīlā vitathāśapathāśāpāśivāḥ śāntāśauryā-
-stvadvyākhyāsimhanādē sapadi dadṣīrē māyigōmāyavastē || 31 ||

triṣvapyēvāvatārēṣvaribhirapaghṛṇam̐ himsitō nirvikārah̐
sarvajñah̐ sarvaśaktiḥ sakalaguṇagaṇāpūrṇarūpapragalbhaḥ |
svacchaḥ svacchandamṛtyuḥ sukhayasi sujanam̐ dēva kiṁ citramatra
trātā yasya tridhāmā jagaduta vaśagam̐ kiṅkarāḥ śaṅkarādyāḥ || 32 ||

udyanmandasmitaśrīmṛdu madhumadhurālāpapīyūśadhārā-
-pūrāsēkōpaśāntāsukhasujanamanōlōcanāpīyamānam̐ |
sandrakṣyē sundaram̐ sanduhadiha mahadānandamānandatīrtha
śrīmadvaktṛēndubimbaṁ duratanududitaṁ nityadā:’ham̐ kadā nu || 33 ||

prācīnācīrṇapuṇyōccayacaturatarācārataścārucittā-
-natyuccām̐ rōcayantīm̐ śruticitavacanām̐ śrāvakām̐ścōdyacuñcūn̐ |
vyākhyāmutkhātaduḥkhām̐ ciramucitamahācārya cintāratām̐stē
citrām̐ sacchāstrakartāścaraṇaparicarāñchrāvayāsmām̐śca kiñcit || 34 ||

pīṭhē ratnōkapaklṛptē rucirarucimañijyōtiṣā sannīṣaṇṇam̐
brahmāṇam̐ bhāvinaṁ tvām̐ jvalati nijapadē vaidikādyā hi vidyāḥ |
sēvantē mūrtimatyaḥ sucarita caritaṁ bhāti gandharva gītaṁ
pratyēkaṁ dēvasaṁsatsvapi tava bhagavannartitadyōvadhūṣu || 35 ||

sānukrōśairajasraṁ janimṛtinirayādyūrmimālāvilē:’smin
saṁsārābdhau nimagnān̐ śaraṇamaśaraṇānicchatō vīkṣya jantūn̐ |
yuṣmābhiḥ prārthitaḥ san̐ jalanidhiśayanaḥ satyavatyām̐ maharṣē-
-rvyaktaścīnmātramūrtirna khalu bhagavataḥ prākṛtō jātu dēhaḥ || 36 ||

astavyastaṁ samastaśrutigatamadhamai ratnapūgam̐ yathā:’ndhai-
-rartham̐ lōkōpakṛtyai guṇagaṇanilayaḥ sūtrayāmāsa kṛtsnam̐ |
yō:’sau vyāsābhīdhānastamahamaharaharbhaktitastvatprasādāt
sadyō vidyōpalabdhyai gurutamamagurum̐ dēvadēvaṁ namāmi || 37 ||

ājñāmanyairadhāryām śirasi parisaradrasmikōṭīrakōṭau
kṛṣṇasyākliṣṭakarmā dadhadanusarāṇādarthitō dēvasaṅghaiḥ |
bhūmāvāgatya bhūmannasukaramakarōrbrahmasūtrasya bhāṣyaṁ
durbhāṣyaṁ vyasya dasyōrmaṇimata uditam vēdasadyuktibhistvam || 38 ||

bhūtvā kṣētrē viśuddhē dvijagaṇanilayē raupyapīṭhābhidhānē
tatrāpi brahmajātistribhuvanaviśadē madhyagēhākhyagēhē |
pārivrājyādhirājaḥ punarapi badarīm prāpya kṛṣṇam ca natvā
kṛtvā bhāṣyāṇi samyag vyatanuta ca bhavān bhāratārthaprakāśam || 39 ||

vandē tam tvām supūrṇapramatimanudināsēvitam dēvavṛndaiḥ
vandē vandārumīśē śriya uta niyataṁ śrīmadānandatīrtham |
vandē mandākinīsatsaridamalajalāsēkasādhikyasaṅgam
vandē: 'ham dēva bhaktyā bhavabhayadahanam sajjanānmōdayantam || 40 ||

subrahmaṇyākhyasūrēḥ suta iti subhṛśam kēśavānandatīrtha-
śrīmatpādābjabhaktaḥ stutimakṛta harērvāyudēvasya cāsyā |
tatpādārcādarēṇa grathitapadalaśanmālayā tvētayā yē
saṁrādhyāmū namanti pratamatiguṇā muktimētē vrajanti || 41 ||